

nota integrale schuldhulpverlening

Datum	26 september 2013
Behandelaar	Myriam Foekema afdeling Samenlevingszaken 0593 – 539 264
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooft
Besluitvormend orgaan	Gemeenteraad
Overleg gepleegd met	☐ financieel adviseur AZ ☐ personeelsconsulent AZ ☐ medewerker bestuur en juridische zaken AZ ☐ afdeling ☐ naam medewerker ☐ inspraak/adviesorgaan

Toelichting

1. Onderwerp

Nota schuldhulpverlening: “Krap bij Kas” nota integrale schuldhulpverlening 2013-2017 gemeente Midden-Drenthe.

Met genoegen bieden wij u hierbij een nota integrale schuldhulpverlening aan, met het verzoek deze beleidsnota vast te stellen.

Voorgeschiedenis

Het kabinet heeft de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening aangenomen. In deze wet staat de verplichting opgenomen om het integrale beleid met betrekking tot schuldhulpverlening in een aparte beleidsnota vast te leggen. Tot op heden maakte het schuldhulpverleningsbeleid deel uit van het Armoedebeleid.

2. Voorstel

Voorgesteld wordt bijgaande nota vast te stellen.

Argumenten en gevolgen

De wet legt de nadruk op de noodzaak om schuldhulpverlening integraal aan te pakken. Onze huidige aanbieder, de GKB te Assen, heeft nadrukkelijk aangegeven alleen materiële schuldhulpverlening aan te kunnen en willen bieden.

We concluderen dat in de huidige situatie een duidelijke toegangspoort naar de schuldhulpverlening ontbreekt. Allerlei instanties verwijzen mensen met schulden door naar de GKB. Niet iedereen is echter op dat moment rijp voor een schuldhulptraject, waardoor de GKB op haar beurt ook weer door- en zelfs terug verwijst.

In Midden-Drenthe gebeurt al veel op het gebied van integrale schuldhulpverlening, maar een aantal zaken is voor verbetering vatbaar. De belangrijkste beleidswijziging die we voorstellen in deze nota is om de regie terug te halen naar de gemeente en een duidelijke toegangspoort te creëren naar schuldhulpverlening. We doen dat door de integrale intakes voor schuldhulpverlening zelf te gaan doen.

Hiervoor stellen we een ervaren en goed opgeleide budgetconsulent aan. Iedereen die een beroep wil doen op schuldhulpverlening, beschermingsbewind of budgetbeheer zal voortaan doorverwezen moeten worden naar onze budgetconsulent. De budgetconsulent hoort de hulpvraag aan en maakt op korte termijn een afspraak voor een integrale intake.

Deze budgetconsulent besluit na de integrale intake welke vormen van materiële en / of immateriële vormen van schuldhulpverlening voor een klant worden ingezet. Daarmee wordt de budgetconsulent onze toegangspoort tot schuldhulpverlening, budgetbeheer en andere vormen van doorverwijzing om de oorzaak van de problematiek aan te pakken (gedragsproblematiek, verslaving enz.). Alleen met toestemming van de budgetconsulent komt iemand in aanmerking voor een schuldhulptraject en budgetbeheer dat door de gemeente wordt gefinancierd.

Wij verwachten dat deze budgetconsulent ertoe bijdraagt dat mensen snel geholpen worden (geen wachtlijstproblematiek) en dat de intake conform het eigen beleid kan plaatsvinden: integraal, mensgericht, resultaatgericht, maatwerk, de lichtst mogelijke maar wel adequate oplossing.

Dat betekent aandacht voor de oorzaken van de financiële problematiek en het aanbieden van een maatwerk oplossing. Maar ook: samen met de klant bekijken wat de klant zelf kan doen, al dan niet met behulp van het eigen netwerk van de klant. Hierdoor wordt de klant zelf actief betrokken bij de aanpak van de schulden.

Daarnaast is het van belang dat de budgetconsulent vanaf het eerste gesprek met de klant bespreekt hoe de financiële situatie snel gestabiliseerd kan worden. Dat kan bijvoorbeeld door de klant voor te stellen om de vaste lasten via automatische incasso's te betalen op de dag dat het inkomen binnen komt of om de klant te vragen om de uitkeringsinstantie te machtigen om de vaste lasten door te betalen.

Naar verwachting kan een budgetconsulent ertoe bijdragen dat mensen direct doorgestuurd worden naar de juiste hulpverlener. Als mensen nog niet in staat worden geacht om gedurende 3 jaar een schuldhulptraject vol te houden, dan ligt doorverwijzing naar de GKB op dat moment niet voor de hand, maar wellicht wel doorverwijzing naar de verslavingszorg, AMW, de GGZ enz. Op deze manier hopen wij uitval tijdens een traject bij de GKB zoveel mogelijk te voorkomen. Daarnaast kan de budgetconsulent met de klant een stabilisatietraject ingaan, zodat de vaste lasten op tijd betaald worden en adviezen geven hoe de klant kan voorkomen dat er schulden bijkomen.

Wij verwachten van de inzet van een budgetconsulent dat het aantal mensen dat doorverwezen wordt naar de GKB voor schuldhulpverlening of naar budgetbeheer afneemt en dat de budgetconsulent zichzelf binnen twee jaar terug kan verdienen door geen mensen meer door te verwijzen naar de materiële schuldhulpverlening als een lichtere vorm van ondersteuning dan budgetbeheer mogelijk is, of als de problematiek van dien aard is dat eerst gewerkt moet worden aan bijvoorbeeld gedragsproblematiek voordat iemand in staat is een zwaar schuldsaneringstraject drie jaar vol te houden.

Een ander voorstel is het maken van een set van afspraken met de GKB en andere organisaties om te komen tot een sluitende aanpak voor mensen die door de budgetconsulent doorgestuurd worden naar het AMW, de GKB of de sociaal raadsvrouw.

Uit ervaring weten we dat het inkomen van mensen met financiële problematiek vaak lager is, dan wanneer ze volledig gebruik maken van alle regelingen en voorzieningen die er voor hen zijn. De inkomenschecks door de sociaal raadsvrouw en inkomensreparatie zijn daarom uitermate belangrijke instrumenten om de oorzaken van armoede en schulden aan te pakken. We willen deze instrumenten ten volle inzetten. We doen dit al voor alle klanten van de Voedselbank en voorts op doorverwijzing van andere instanties.

Met de GKB is al jaren geleden de afspraak gemaakt dat ook zij iedereen doorverwijzen naar de sociaal raadsvrouw als er twijfel is over het feit of iemand wel van alle regelingen gebruikt maakt waar iemand recht op heeft of als berekend moet worden of het beslag correct is vastgesteld. De sociaal raadsvrouw is hierin gespecialiseerd.

De taken van een budgetconsulent zijn wezenlijk anders dan die van de sociaal raadsvrouw. De sociaal raadsvrouw biedt hulp en geeft korte adviezen op het brede sociaal juridische terrein aan mensen met of zonder schulden en doet op verzoek inkomenschecks. Dat willen wij ook zo houden.

De budgetconsulent neemt een integrale intake af en ondersteunt mensen met schulden door met hen na te gaan hoe de financiële situatie zo snel mogelijk gestabiliseerd kan worden en wat een passend antwoord is op de hulpvraag die gesteld wordt. Ook voor budgetadviesgesprekken en het aanvragen van minimaregelingen van de gemeente kan men bij de budgetconsulent terecht.

In deze nota worden voorstellen gedaan om te komen tot een ander, en naar ons inzicht beter resultaat voor mensen met problematische schulden. Kern van de voorstellen: korte wachttijden en een snellere aanpak van de problemen vanuit een integrale benadering. Door een goede toeleiding en het verrichtte voorwerk in de stabilisatiefase, verwachten wij dat de klanten die in aanmerking komen voor het treffen van een schuldregeling door de GKB vaker het hele traject met succes zullen afronden (schone lei na 3 jaar) dan nu het geval is.

Rijksbijdrage

Op grond van de septembercircularie 2013 wordt voor dit jaar voor onze gemeente een rijksbijdrage verwacht ad € 20.863,- als tegemoetkoming in de kosten van schuldhulpverlening en armoedebeleid. Voorgesteld wordt dit bedrag te oormerken voor dit doel.

Inspraak

Na vaststelling van de conceptnota in het college is de concept beleidsnota ter advisering voorgelegd aan de St. Adviesraad Minimabeleid. Het advies van de Minimaraad is toegevoegd als bijlage bij de nota.

Op verzoek van wethouder van Hooft is de nota tevens ter informatie aangeboden aan de leden van de regiegroep Armoedebeleid en aan St. VluchtelingenWerk in verband met een verzoek dat daartoe was ingediend. St. VluchtelingenWerk en de sociaal raadvrouw hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om een schriftelijke reactie te geven.

Advies Minimaraad

De Minimaraad concludeert: "In algemene zin kunnen we ons vinden in de nota, en rekening houdend met onze adviezen kunnen we er goed mee uit de voeten." De belangrijkste adviezen van de Minimaraad zijn:

1. het aanstellen van een budgetconsulent
2. een wachttijd van drie werkdagen voor gezinnen met inwonende minderjarige kinderen, in plaats van de voorgestelde twee weken
3. goede samenwerking tussen de budgetconsulent en alle ketenpartners (zowel professionals als vrijwilligersorganisaties zoals de Thuisadministratie van Humanitas)
4. nauwe afstemming tussen de budgetconsulent en de GKB zodat de iemand die voor schuldhelpverlening in aanmerking komt niet twee keer hetzelfde verhaal hoeft te doen.
5. in de nota opnemen dat de wettelijke termijnen en de wettelijke taak m.b.t. het informeren van de klant over de te verwachten doorlooptijd, ook van toepassing zijn op de budgetconsulent.
6. een passende financiering voor het belangrijke vrijwilligerswerk van de Thuisadministratie.

Het college kan al deze adviezen onderschrijven, maar maakt een voorbehoud met betrekking tot het advies over de wachttijd van drie werkdagen voor gezinnen met inwonende minderjarige kinderen. Dat advies heeft niet geleid tot aanpassing of aanscherping van de tekst van de nota. Voor zover mogelijk zijn de overige opmerkingen van de Minimaraad in de nota verwerkt.

In de nota wordt voor deze gezinnen al een halvering van de wettelijke termijn voorgesteld, nl. 2 weken in plaats van 4 weken. We gaan ervan uit dat bij een redelijke spreiding van het aantal aanmeldingen over een jaar een nog kortere termijn dan twee weken, goed mogelijk is. Vooral in het begin verwacht het college dat er sprake kan zijn van een grotere toeloop naar de budgetconsulent. Dit neemt niet weg dat het beleid is dat de intake snel plaatsvindt en dat mensen in een crisissituatie en gezinnen met minderjarige thuiswonende kinderen, prioriteit krijgen als het gaat om het maken van een intakegesprek.

Reactie sociaal raadvrouw

De sociaal raadvrouw concludeert dat zij de visie in de nota "van harte kan onderschrijven". Zij ziet de budgetconsulent bij uitstek als een instrument om "beleidsgegevens te verzamelen, de uitgaven te beheersen, maatwerk te leveren en dossiers te volgen".

De sociaal raadvrouw concludeert dat zij de voorstellen zoals verwoord in het nieuwe beleid in grote lijnen kan onderschrijven. "Het kan leiden tot het vroegtijdig signaleren en beïnvloeden van risicofactoren, waardoor schuldhelpverlening als maatwerk kan worden toegepast. Mogelijk kan hiermee worden voorkomen dat trajecten naar een schuldenvrije situatie mislukken".

De sociaal raadsvrouw vraagt aandacht voor mensen die niet voldoende zelfredzaam zijn om zelf de financiën te beheren. Als een kwetsbare groep geen gebruik meer kan maken van budgetbeheer, dan adviseert de sociaal raadsvrouw om voor hen gerichte voorlichting en preventieve activiteiten op het individu gericht in te zetten. Dit sluit aan bij hetgeen in de nota staat. In die situaties kan budgetbeheer ook na de genoemde termijnen voortgezet worden.

Reactie Vluchtelingenwerk

In de conceptnota (versie inspraak) werd vermeld dat VluchtelingenWerk cursussen “Omgaan met geld in Nederland” heeft ontwikkeld. VluchtelingenWerk beaamt dit, maar geeft in de reactie aan dat deze cursussen niet door VluchtelingenWerk zelf worden aangeboden of gefinancierd. Desgewenst kunnen gemeenten die cursussen inkopen. In de reactie wordt hier meer informatie over verstrekt. Om verwarring te voorkomen hebben wij de zin over deze cursus uit de nota gehaald.

Geconcludeerd wordt dat de nota een goed en duidelijk stuk gevonden wordt.

Conclusie met betrekking tot de inspraak

Zowel de Minimaraad als de sociaal raadsvrouw en Stichting VluchtelingenWerk hebben positief gereageerd op de nota. Er zijn naar aanleiding van bovengenoemde reacties slechts op enkele punten tekstuele wijzigingen aangebracht in de nota. De reacties hebben niet geleid tot het aanpassen van de voorstellen voor beleidswijziging in de nota.